

Наукова школа «Методологія і методика реалізації комунікативної та компетентнісної парадигм у системі вищої й післядипломної освіти» - це неформальна наукова школа. Основними ознаками її діяльності є спільність принципів наукової співпраці і методологічних підходів щодо дослідження наукових явищ, пов'язаних з освітою й навчанням студентів у ЗВО та післядипломною освітою дорослих. Ключовими принципами наукової та особистісної взаємодії є гуманізація стосунків представників школи, переважання горизонтальних зв'язків, заохочення індивідуального прояву здібностей, підтримка творчого світосприйняття, духовність і висока моральність. Ці принципи значною мірою вплинули на вибір комунікативного та компетентнісного підходів як провідних методологічних підходів щодо вивчення об'єктів наукових досліджень. Представниками наукової школи вироблено єдиний дефінітивний апарат з дослідження проблем у межах діяльності школи. Так, зокрема, під *компетенцією* ми розуміємо стандартизовано наперед визначену й документально засвідчену норму освітньої діяльності, сформовану із сукупності знань, умінь, навичок і способів діяльності, яка продуктивно актуалізується особистістю в певній предметній галузі. *Компетентністю* вважаємо родове наукове поняття, яким позначають інтегровану особистісну якість (фахівця чи особи, що оволодіває професією в закладі освіти), котра сформована сукупністю відповідних знань, умінь і досвіду їх використання на основі певних компетенцій, і засвідчує готовність і здатність особистості до продуктивної професійної діяльності. На наш погляд, *комунікативна компетентність* – це родове наукове поняття, яким позначають здатність особистості, сформовану в одномовному, двомовному чи полімовному середовищі, щодо налагодження за допомогою вербальних і невербальних засобів контактів у спілкуванні.

Наукова школа має свою специфіку. Всі її учасники є науково-педагогічними працівниками, що дозволяє екстраполювати результати наукових досліджень безпосередньо на педагогічний процес у ЗВО та в системі освіти дорослих (Київський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти, Інститут неперервної освіти НАУ, курси підвищення кваліфікації викладачів авіаційної англійської мови в ІСАО при Національному авіаційному університеті). Переважна більшість членів наукової школи вільно володіють іноземними мовами, що сприяє їхній активній участі в міжнародних освітніх і наукових проектах за програмою Європейського Союзу ТЕМПУС ТАСІС, Фулбрайт, Еразмус + тощо. Вони стажувались в університетах Німеччини (університет імені Юстуса Лібіха, м. Гіссен), Франції (Вища національна інженерна школа, м. Діжон), Великої Британії (університети Есекс та м. Ексетер), Чеської Республіки (Університет життєвих наук, м. Прага), Словацької Республіки (університети м. Кошіце та м. Прешов), Республіки Польщі (Жешувський університет). Проблематика наукових робіт представників наукової школи є актуальною. Кожен з них зробив значний внесок у розвиток теорії, методології і методики професійної освіти.

Наукові школи України сьогодні потребують підтримки та визнання як на інституційному, так і на державному рівнях. Необхідний пакет документів, який чітко регламентував би статус такого наукового об'єднання. Водночас мають бути розроблені й механізми стимулювання діяльності наукових педагогічних шкіл.

Перспективу розвитку наукової школи вбачаємо в підготовці докторських дисертацій, ширшому долученню до компаративного аналізу досліджуваних феноменів; висвітленні результатів досліджень представників школи у фахових виданнях, зареєстрованих у міжнародних наукометричних базах.

Вікторія Бабаліч
кандидат педагогічних наук,
доцент, м. Кропивницький

Перспективи формування соціальної компетентності майбутніх фахівців фізичної культури і спорту

Запроваджена Європейським Союзом концепція «Lifelong learning», тобто «Навчання протягом усього життя» відображає світові тенденції освіти. Реалізація цієї ідеї націлена на

здійснення рішучих кроків переходу від «знань» до «компетентностей» на засадах впровадження сучасних освітніх технологій.

Ураховуючи нові ідеї, на Всесвітньому економічному форумі у швейцарському Давосі (2016 р.) [2] переглянуті вимоги до ключових компетентностей і визначено уміння, необхідні людині для майбутнього. Традиційно представлений перелік складається з десяти пунктів, який показує напрями розвитку людини і світового суспільства. Порівнюючи вимоги до ключових компетентностей, які необхідні до 2015 р. та до 2020 рр., можна спостерігати певні трансформації, зміну пріоритетів, що відображено і в змістовому їх наповненні.

Ці процеси, започатковані і розвинуті у світовому освітньому просторі, сьогодні не меншою мірою стосуються й майбутніх фахівців фізичного виховання і спорту. Досягнення належного рівня необхідних (загальних, професійних) компетентностей вважаємо неможливим без урахування соціальної місії, покладеної на вчителя фізичної культури і спортивного тренера та переосмислення «цивілізаційних функцій фізичної культури і спорту» [2, с. 3-5]. У зв'язку з цим під час підготовки означених фахівців у ЗВО необхідно більше уваги зосередити на формуванні соціальної компетентності, адже вона прямо або опосередковано стає значущим чинником, показником готовності студента до майбутньої професійної діяльності. Таким чином, виникла необхідність виокремити у переліку умінь ті, де соціальна компетентність виступає необхідною інтегративною якістю особистості.

Перша позиція у зазначеному списку – *комплексне вирішення проблем* (інтеграція компетентностей та якостей особистості, які допомагають людині долати життєві та професійні труднощі).

Наступне – *уміння управляти людьми* (необхідна умова організовувати позитивне середовище заради виконання професійних завдань).

Вміння взаємодіяти з людьми (налагодження безконфліктного, творчого середовища, пошук шляхів для компромісу заради досягнення мети).

Ще один компонент – *емоційний інтелект* (оцінка і вираження емоцій; знання про емоції; здатність керувати емоціями, визначати і правильно на неї реагувати).

Наступне уміння – *формування власної думки та прийняття рішень* (чітко і ясно викладати свої думки для розуміння іншими).

Далі, *уміння вести переговори* (ясно висловлюватися, бути переконливим).

Отже, підготовка фахівців фізичної культури і спорту повинна здійснюватись з урахуванням вимог сьогодення, тобто має бути створена на засадах компетентнісного підходу з проекцією на формування необхідних умінь, зокрема, соціальних.

Список використаних джерел

1. Таймазов В.А., Крючек С.С., Григорьев В.И. Концепция развития физической культуры и спорта в системе высшего профессионального образования // Физическая культура студентов: материалы науч.-практ. конф. – СПб.: Олимп-СПб, 2010. – С. 3-5.

2. The World Economic Forum is the International Organization for Public-Private Cooperation. [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://www.weforum.org/>

Вікторія Березіна
кандидат філософських наук,
старший викладач, м. Київ

Методичні особливості викладання циклу «Протидія насильству в сім'ї» лікарям у закладах післядипломної освіти

Тепер усе більше число медичних закладів розглядає побутове насильство у своїх навчальних планах. У відповідності з листом МОЗ України № 08.01 35/84 від 24.01.2011 р. та на виконання п. 3 наказу МОЗ України від 21.01.2011 р. № 27 «Про виконання розпорядженням Кабінету Міністрів України від 01.12.2010 № 2154-р», кафедрою філософії НМАПО імені П. Л. Шупика була розроблена унікальна програма та цикл семінарських занять «Протидія насильству в сім'ї» для післядипломної освіти лікарів-інтернів, аспірантів,